

Sygn. akt: I C 2706/18

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Andrzej Antkiewicz
Protokolant:	sekretarz sądowy Milena Kachniarz

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2019 r. w Grudziądzu

sprawy z powództwa (...) z siedzibą we W.

przeciwko T. Z.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3571,70 zł (trzy tysiące pięćset siedemdziesiąt jeden złotych 70/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 4 października 2018r. do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałej części;
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1471,29 zł (tysiąc czterysta siedemdziesiąt jeden złotych 29/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania;
- nadaje wyrokowi w punktach 1 i 3 rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt I C 2706/18

UZASADNIENIE

(...) z siedzibą we W. wniósł o zasądzenie od T. Z. kwoty 5017,62 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, jak również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dochodzona wierzytelność wynika z umowy pożyczki zaciągniętej przez pozwanego w dniu 13 kwietnia 2017 r. w (...) S.A. w O.. W pozwie zaznaczono, że na dochodzoną kwotę składają się:

- 2400 zł należność główna,
- 2045,92 zł należności uboczne naliczone przez wierzyciela pierwotnego,
- 571,70 zł przejęte w drodze cesji przez powoda skapitalizowane odsetki naliczone od niezapłaconej kwoty należności głównej przez wierzyciela pierwotnego oraz odsetki ustawowe za opóźnienie naliczone przez stronę powodową od należności głównej za okres po dniu cesji do dnia poprzedzającego dzień złożenia pozwu.

Pozwany nie stawił się na rozprawę, nie złożył odpowiedzi na pozew, wyjaśnień i wniosku o rozpoznanie sprawy podczas jego nieobecności.

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu uproszczonym (k. 1).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 13 kwietnia 2017 roku (...) S.A. w O. (pożyczkodawca) zawarła z T. Z. (pożyczkobiorcą) umowę pożyczki, na podstawie której udzieliła pozwanemu pożyczki w kwocie 2400 zł na okres 24 miesięcy. Strony przewidziały, że pożyczka jest oprocentowana według zmiennej stopy procentowej w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 10 % rocznie, oraz że z tytułu przygotowania i udzielenia oraz obsługi pożyczki pożyczkobiorca zobowiązany będzie do uiszczenia na rzecz dającego pożyczkę następujących opłat: prowizji za udzielenie pożyczki w wysokości 600 zł i prowizji operacyjnej z tytułu obsługi pożyczki w kwocie 1445,92 zł. Kwoty te zostały rozdzielone proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i miały być uiszczane częściowo przy każdej racie razem z odpowiednią częścią kapitału i odsetkami umownymi.

W umowie pożyczki przewidziano, że na wypadek opóźnienia w spłacie pożyczki pozwany zapłaci odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie.

W punkcie 39 umowy zastrzeżono, że pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 7 dniowego okresu wypowiedzenia m.in. w przypadku nieterminowej spłaty zadłużenia.

Dowód : umowa pożyczki wraz z harmonogramem (k. 42-46 akt)

Pozwany spłacił jedną ratę pożyczki, a następnie zaprzestał spłat (okoliczności niesporne).

Pismem z dnia 16 lipca 2017 roku (...) S.A. wezwała pozwanego do spłaty zadłużenia w kwocie 452,07 zł i wypowiedziała pozwanemu umowę pożyczki z okresem wypowiedzenia 7 dni od dnia otrzymania pisma.

Dowód : wypowiedzenie umowy pożyczki (k. 47 akt)

W dniu 29 września 2017 r. wierzyciel pierwotny dokonał przelewu przysługującej mu wierzytelności na rzecz powoda, o czym zawiadomiono pozwanego pismem z dnia 23 marca 2018 r.

Dowody : umowa przelewu wierzytelności (k. 23-27 akt)

pismo informacyjne z 23.03.2018 r. (k. 28-28v akt)

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty złożone przez powoda, które w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i prawdziwości, wobec czego mogły stanowić wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Z tytułu udzielenia pożyczki pożyczkodawca może żądać wynagrodzenia w formie odsetek **albo** prowizji za korzystanie przez pożyczkobiorcę z jego środków finansowych.

W ocenie Sądu nie budziła wątpliwości kwestia ponoszenia odpowiedzialności przez pozwanego z tytułu niewywiązania się z umowy pożyczki z dnia 13 kwietnia 2017 roku, jak i zasadność wypowiedzenia umowy, albowiem w dniu sporządzenia wypowiedzenia pozwany posiadał zaległości w spłacie kilku rat. Na pełną akceptację zasługiwało żądanie powoda dotyczące zwrotu kapitału udzielonej i niezwróconej pożyczki, podobnie jak żądanie zapłaty odsetek

umownych za korzystanie przez pozwanego ze środków finansowych przez czas określony w umowie (art. 720 § 1 k.c. i art. 359 § 1 k.c. oraz art. 509 § 1 k.c.).

Sąd nie zakwestionował prawa pożyczkodawcy do naliczenia prowizji z tytułu przygotowania i udzielenia pożyczki, albowiem takie opłaty są standardowo pobierane za wykonanie czynności związanych z udzieleniem pożyczki.

Sąd zakwestionował natomiast prawo pożyczkodawcy do naliczenia i pobrania wygórowanej prowizji operacyjnej z tytułu obsługi pożyczki w kwocie 1445,92 zł. W umowie nie wyjaśniono, za jakie konkretnie czynności została naliczona ta wygórowana opłata. Zaznaczyć należy, że za rozpatrzenie wniosku o udzielenie pożyczki, przygotowanie umowy pożyczki i ocenę zdolności kredytowej pozwanego pożyczkodawca naliczył odrębną opłatę, a za udostępnienie pozwanemu środków pieniężnych odsetki umowne w wysokości maksymalnej. Brak było podstaw do pobierania podwójnego wynagrodzenia za to samo. Wynagrodzeniem pożyczkodawcy za udostępnienie pożyczkobiorcy środków pieniężnych są albo odsetki umowne albo wynagrodzenie prowizyjne. Nie można pobierać jednego i drugiego, gdyż wówczas pożyczkodawca otrzymałby dwa razy wynagrodzenie za to samo.

W wielu podobnych sprawach toczących się przed tut. Sądem z powództwa innych pożyczkodawców o zwrot pożyczki zakwestionowano praktykę pobierania na podstawie umów pożyczek dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego w bardzo wysokich kwotach, żądanego często obok odsetek umownych za udostępnienie środków pieniężnych, doliczonych do każdej raty. Zapis o tej prowizji uznano za zmierzający do obejścia przepisów o ochronie praw konsumentów oraz o odsetkach maksymalnych (ukryta lichwa). Stwierdzono, że takie działanie nie zasługuje na ochronę prawną, albowiem jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, dlatego jest nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.). Tak było m.in. w sprawach o następujących sygnaturach akt: I C 189/16, I C 2424/16, I C 285/17, I C 397/17, I C 398/17, I C 477/17, I C 501/17, I C 1100/17, I C 1595/17 i I C 437/19.

Kwestią obciążania przez pożyczkodawców pożyczkobiorców zbyt wysokimi opłatami prowizyjnymi za udostępnienie na określony czas środków pieniężnych zajmował się też ostatnio Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawach (...) i (...), który w wyrokach z 28 sierpnia 2017 r. i 15 listopada 2017 r. podzielił stanowisko tut. Sądu o sprzeczności umów w zakresie wynagrodzenia prowizyjnego z dobrymi obyczajami, zasadami współzycia społecznego i przepisami regulującymi kwestie odsetek maksymalnych. Sąd Okręgowy, odwołując się do wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie XVII AmC 5533/11 (Legalis nr (...)), stwierdził, że niezależnie od uregulowań ustawy o kredycie konsumenckim dotyczących maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych, koszty te nie mogą stanowić dodatkowego źródła zysku przedsiębiorcy, powinny zatem być kształtowane w sposób zgodny z rzeczywistym kosztem dokonywanych czynności, w związku z którymi pozostają. W obu przywołanych sprawach Sąd Okręgowy w Toruniu stwierdził również, że omawiana opłata pozostaje oderwana od faktycznych kosztów poniesionych przez powódkę, w istocie nie stanowi więc „kosztu okołoodsetkowego”, te bowiem powinny być związane – zgodnie z zasadą ekwiwalentności świadczeń – z określonymi kosztami poniesionymi przez pożyczkodawcę w związku z udzieleniem pożyczki bądź usługami świadczonymi na rzecz pożyczkobiorcy. Sąd Rejonowy w Grudziądzu oraz Sąd Okręgowy w Toruniu wyraziły w przywołanych sprawach także pogląd, że wynagrodzenie prowizyjne to ukryta forma odsetek od pożyczonego kapitału, co prowadzi do obejścia przepisów regulujących instytucje odsetek maksymalnych.

Uwagi te mają w pełni odniesienie do opłaty w kwocie 1445,92 zł nazwanej w umowie pożyczki z dnia 13 kwietnia 2017 r. prowizją operacyjną.

Wskazać też należy, że w decyzji nr (...) z dnia 3 czerwca 2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania pożyczkodawcy polegające na stosowaniu opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty. W uzasadnieniu tej decyzji stwierdzono, że sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godziło w ich słuszny interes. Identyczną decyzję wydał Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. w dniu 30 grudnia 2015 r. w sprawie (...) (...) w zakresie opłaty przygotowawczej.

Zarzuty w niej zawarte wobec pożyczkodawcy można jednak odnieść również do opłaty w kwocie 1445,92 zł nazwanej w umowie pożyczki z dnia 13 kwietnia 2017 r. prowizją operacyjną.

Ze względu na to, że prowizja w kwocie 1445,92 zł została w ocenie Sądu naliczona za to samo, za co należały się pożyczkodawcy odsetki umowne od udzielonej pożyczki, a nadto nie określono w umowie żadnych kryteriów określenia tak wygórowanej opłaty i nie wykazano rzeczywistych kosztów za dokonanie czynności, za które miała być naliczona ta opłata, Sąd uznał, że brak jest podstaw do jej zasądzenia w całości (art. 58 § 1 k.c. i art. 359 § 1-2³ k.c.). W konsekwencji Sąd uznał roszczenie powoda za uzasadnione jedynie w wysokości 3571,70 zł (kwota żądana w pozwie pomniejszona o kwotę nienależnej prowizji operacyjnej w kwocie 1445,92 zł).

Odsetki ustawowe za opóźnienie od niezwróconej kwoty kapitału pożyczki, skapitalizowanych odsetek w pozwie i należnej części prowizji za udzielenie pożyczki zasądzone na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 482 § 1 k.c.

O kosztach procesu w punkcie 3. (trzecim) sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Powód wygrał sprawę w 71,18 % (3571,70 zł/5017,62 zł), ponosząc koszty procesu w łącznej wysokości 2.067 zł z tytułu: opłaty sądowej od pozwu w kwocie 250 zł (k. 13 akt), opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego – 17 zł (k. 29 akt) i wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym w wysokości 1.800,00 zł (§ 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r., poz. 265). Finalnie należał się zatem powodowi od pozwanego zwrot kwoty 1471,29 zł.

Rygor natychmiastowej wykonalności nadano wyrokowi na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.